

UNDER BORDET

Korrupsjonssaken i Drammen kommune

SAMMENDRAG

I 2016 opplevde Drammen kommune en av sine største skandaler noensinne. To ansatte i byggesaksavdelingen ble arrestert, mistenkt for korrupsjon. Denne metoderapporten til Skup-prisen 2017 forteller om arbeidet med saken i NRK Buskerud og Brennpunkt.

Tordis
Gauteplass, Kjetil
Solhøi og Bjørn
Olav Nordahl

1. *Navn på journalist(ene) som har gjort jobben og for hvilken redaksjon:*

Tordis Gauteplass, Kjetil Solhøy og Bjørn Olav Nordahl, NRK Buskerud/Brennpunkt

2. *Tittel på arbeidet, prosjektet:*

"Under bordet – korrupsjonssaken i Drammen kommune"

3. Metodedel:

3.1 Hvordan arbeidet kom i gang.

Det var en tilsynelatende vanlig kildesamtale, en prat med en årelang kontakt. Samtalen dreide som om en helt annen sak, og var i ferd med å avsluttes. Heldigvis glapp det ut et siste spørsmål: "Skjer det noe annet, eller?"

Det var begynnelsen på det som skulle bli over 30 nettnyhetssaker om korrupsjonen i Drammen kommune, flere TV- og radiosaker og en egen TV-dokumentar. Saken ble først satt på dagsordenen av NRK, og NRK har ligget i forkant med avsløringer og dokumentasjon av forhold i kommunen som ikke tålte dagens lys.

For det *skjedde* faktisk noe annet. Kilden kunne fortelle om oppsiktsvekkende forhold som var i ferd med å utspinne seg i Drammen kommunes innerste irrganger. Bare noen ytterst få visste om det som etter hvert skulle vise seg å være en omfattende korrupsjonssak som involverte to betrodde medarbeidere i kommunens byggesaksavdeling.

Denne telefonsamtalen fant sted i desember 2015, mange uker før selve saken sprakk i mediene. Vi skjønte fort at vi satt på et helt spesielt tips og at det måtte håndteres varsomt, både av hensyn til den pågående politietterforskningen og av hensyn til ryktene som kunne spre seg til øvrige ansatte i kommunen. Bjørn Olav Nordahl tok kontakt med NRK Buskerud som har ansvaret for å dekke Drammen, og redaksjonen bestemte seg kjapt for å satse på saken. Det ble formalisert et samarbeid med Brennpunkt som til vanlig er Nordahls arbeidsgiver. Nordahl ble deretter frikjøpt fra Brennpunkt for å jobbe på heltid for NRK Buskerud. Et lite team bestående av en journalist og en fotograf ble satt sammen, og i løpet av tre uker ble det jobbet intenst, til alle døgnets tider. Prosjektet er kanskje lite sammenlignet med de store graveprosjektene som går over måneder og år, men samtidig et stort løft for en liten redaksjon på et distriktskontor. Det merkes alltid når noen skal tas ut av vaktplanene. Da saken var klar for publisering, ble resten av redaksjonen involvert med reportere og publiserere. I tillegg ble det klippet en dokumentarfilm på cirka 15 minutter i samarbeid med Brennpunkt, og det ble rigget en nettdokumentar som summerte opp hele korrupsjonssaken. Saken er sånn sett et eksempel på hva som er mulig å få til på ganske kort tid i en relativt liten redaksjon med begrensede ressurser. Den er også et eksempel på at det er mulig å jobbe på tvers av redaksjoner i NRK-systemet. I tillegg viser den hvordan en stor satsing kan betale seg i form av nyhetssaker i mange måneder framover.

3.2 Utvikling og organisering

a) Den første fasen

Av kildehensyn blir det vanskelig å være helt spesifikk på informasjonens opprinnelse. Men det begynte med et tips om fem-seks eiendommer, byggesøknader på disse og uregelmessigheter i prosessen. Vi oppnådde etter hvert via ulike kanaler å få ut matrikkelen på disse eiendommene som viste seg å være omfattet av politiets korrupsjonsetterforskning og kommunens interne granskning. Vi ønsket ikke å sette eventuelle konkurrenter på sporet og vi ønsket ikke å ødelegge for oss selv ved at informasjon og kilder ble holdt tilbake eller sperret. Derfor valgte vi i utgangspunktet å jobbe med få, men gode kilder og samtidig bruke det store tilfanget av informasjon som lå i kommunens byggesaksarkiv. Dette er elektronisk søkbart på nettet. Denne databasen viser hvilke byggesaker som er under behandling og du får oversikt over hvor i byggeprosessen de enkelte prosjektene er. Du finner også delingssaker, seksjoneringsaker, plansaker og vann- og avløpsaker. Her finner du vedtak, tegninger og andre dokumenter. Kommunen har også en åpen, historisk del av byggesaksarkivet hvor man kan finne eldre informasjon. Vi lastet ned det som fantes av dokumenter på matriklene vi var blitt tipset om. Gjennomgangen av de ulike byggesakene som på dette tidspunktet altså dreide seg om et begrenset antall eiendommer, førte til at vi kunne se et visst mønster:

- *Det var to spesielle byggesaksbehandlere som gikk igjen i dokumentene knyttet til de mistenkelige byggesakene.*
- *Det var stort sett samme ansvarshavende, et byggefirma i på Hvalstad i Asker, som hadde sendt sakene til behandling i kommunen.*
- *Det var i flere tilfeller samme tiltakshaver eller medlemmer av dennes familie som gikk igjen.*
- *Det var overraskende mange naboklager som ikke var blitt hensyntatt.*
- *Flere av de omsøkte tiltakene dreide seg om utleieleiligheter med spesielle krav til brannsikring, rømningsveier, ventilasjon og adkomst. Det ville med andre ord være alvorlig dersom noe av dette var blitt omgått.*
- *Noen av søknadene var tidligere avslått av kommunens byggesaksavdeling, men nå var de plutselig vekket til live igjen.*

I løpet av arbeidet med de aller første adressene oppdaget vi at noen av de grunnleggende lovene i journalistikken fortsatt gjelder: Kilder avler kilder, og dokumentasjon gir mer dokumentasjon. Ved å vise at vi hadde bearbeidet den første informasjonen, fikk vi tilgang til mer informasjon. Dette førte til at vi i løpet av noen uker hadde klart å jobbe oss fram til først 26 eiendommer som var knyttet til korrupsjon eller andre uregelmessigheter. Ytterligere arbeid førte oss opp i et 30-talls eiendommer.

b) Fordypningsfasen

Det er ingen hemmelighet at NRK har brukt lukkede kilder både i Drammen kommune, i politiet og i byggebransjen i løpet av arbeidet med denne saken. Men det har vært helt avgjørende for oss å gjøre et selvstendig, systematisk arbeid og ikke bare videreformidle informasjon fra den ene eller andre siden av etterforskningen/granskningen eller fra entreprenørhold. Selv om vi helt åpenbart hadde et godt inntak fra de nevnte instansene, ville det fort kunne gi saken en slagside dersom vi ikke tok ett skritt tilbake og veide opplysningene fra kildene mot våre egne funn. Igjen var det databasen i kommunens byggesaksavdeling som ble avgjørende, både den historiske delen og den som omfattet

nye og løpende saker. Vi ante at på ett eller annet tidspunkt ville de aktuelle sakene bli sperret i arkivet av hensyn til etterforskningen. Samtidig var det åpenbart at dette ikke kunne skje for tidlig da det ville vekke mistanke hos de som var mistenkt for ulovligheter. Vi jobbet derfor kontinuerlig med å laste ned samtlige dokumenter vi kunne finne som omhandlet de ulike tiltakene og tiltakshaverne. Etter hvert satt vi igjen med en rekke ulike typer dokumenter og hadde et betydelig sakskompleks da kommunen "frøs" et 30 talls byggesaker i databasen og gjorde dem utilgjengelige. Noe av det vi da satt på, var følgende:

- *Byggesøknader. Både tidligere søknader som var blitt avslått, og nye søknader fra de to siste årene på prosjekter som nettopp var avsluttet, under oppføring eller i startgropen.*
- *Igangsettingstillatelser.*
- *Rammetillatelser.*
- *Tegninger og kartskisser.*
- *Nabovarsler.*
- *Klagebrev.*
- *Bekymringsmeldinger.*
- *Gjennomføringsplaner.*
- *Ferdigattester.*
- *Mottaksbrev.*
- *Ansvarsretter.*
- *Eposter mellom saksbehandler og tiltakshavere.*

Dette ga oss igjen en rekke kilder:

- *En liste med et tjuetalls tiltakshavere.*
- *En lang rekke sinte, bekymrede og oppgitte naboer.*
- *Ulike ansvarlige søkere, dvs. byggmestere, håndverkerfirmaer etc.*
- *Tidligere og nåværende saksbehandlere.*

I tillegg til at vi nå satt på et stort utvalg av kilder som kunne kontaktes på strategisk riktig tidspunkt, så vi også et mønster:

- *En lang rekke saker var kommet inn i det kommunale systemet på utradisjonelt vis, for eksempel ved at de mistenkte saksbehandlerne selv tok saken inn i systemet utenom arkivsenter og saksmottak.*
- *De aktuelle saksbehandlerne hadde flere saker som naturlig ikke lå inn under deres ansvarsområde.*
- *Gamle saker hadde fått "nytt liv".*
- *Uvanlig direktekontakt mellom saksbehandler og tiltakshaver, for eksempel på epost.*
- *Vi oppdaget også to interessante mønstre når vi saumfarte tiltakshaverne. I langt de fleste av sakene, hele 23, hadde utbyggerne ikke-norsk etnisk bakgrunn. Land som Pakistan, Tyrkia og Afghanistan utmerket seg. I tillegg var det én familie som gikk igjen. Det gjorde saken ekstra delikat at dette var den nærmeste familien til varaordføreren i Drammen. Hele 10 av 30 eiendommer i sakskomplekset, tilhørte denne familien.*

Hovedkonklusjon så langt: To saksbehandlerne i kommunen synes å drive butikk i butikken. Ut fra dokumentene kunne vi se at de så ut til å tilby en slags "totalentreprise" hvor de sluset saker gjennom byggesaksavdelingen utenom vanlige prosedyrer.

c) Innsamling av offentlige dokumenter

Parallelt jobbet vi med å skaffe oss all mulig offentlig informasjon om de involverte, både de mistenkte saksbehandlerne og de ulike tiltakshaverne:

- *Pantedokumenter og heftelser på de ulike eiendommene.*
- *Tiltakshavernes historiske bevegelser i folkeregisteret.*
- *Opplysninger fra eiendomsregisteret og kartverket om eierforhold.*
- *Kartlegging av familiemedlemmer, deres bosteder nå og tidligere.*
- *Inntekt- og skatteforhold.*
- *Kjøretøyer.*
- *Registrerte selskaper, regnskaper og årsberetninger.*
- *Registrerte konkurser og boinnberetninger.*
- *Rettskraftige dommer.*

Opplysningene ble plottet inn i tidslinjer og regneark. Dette ga oss oversikt over eiendomshistorikk, personlig historikk, økonomisk situasjon, utvikling og gjeldsforhold, samarbeidspartnere og næringshistorikk for de involverte. Noen eksempler:

- NAV-dommen mot den siktede kvinnen var viktig for å forstå hennes gjeldssituasjon og mulige motiver for de kriminelle handlingene. Likeledes inneholdt den viktig informasjon om andre personlige forhold. Noe som igjen måtte tas med når vi gjorde de presseetiske vurderingene i saken.
- Vi så samtidig i rettskraftige dommer og tidligere næringsforhold at dette var personer som var villige til å strekke strikken litt for langt og faktisk begå systematisk kriminalitet over tid. Begge de to saksbehandlerne i kommunen hadde vært bort i ulovligheter før de begynte å jobbe i Drammen kommune.
- Vi så samtidig gjennom boinnberetninger og dommer at flere av tiltakshaverne var villig til å gå langt for å omgå lover og regler.
- Eiendomsregisteret og folkeregisteret viste oss hvordan flere av tiltakshaverne tydelig var involvert i eiendomsutvikling, kjøp og salg av fast eiendom, men også at de i en del tilfeller brukte ektefeller som skalkeskjul.
- Motorvognregisteret viste oss at den kvinnelige saksbehandleren kjørte rundt i bilen til sin medsiktete kollega. Noe som igjen viste hvor tett forhold de to saksbehandlerne hadde til hverandre.
- Kjøretøyopplysningene kunne også hjelpe oss til å indentifisere de ulike tiltakshaverne når de var på vei til politiavhør. Vi stod ganske enkelt på politiets parkeringsplass og sjekket registreringsnumrene på biler som kom og dro.

d) Pengesporene

Flytting av penger etterlater seg nesten alltid spor. Derfor blir det nesten aldri feil å følge kjølstripen etter transaksjonene mellom partene i en slik sak som dette. Selv noe så lite sporbart som

cashformidlingen skulle vise seg å etterlate seg avslørende detaljer, i dette tilfellet i form av DNA-spor/hårstrå i konvolutten hvor pengene ble transportert. Vi kan av hensyn til kildevernet vanskelig være helt eksakte og konkrete på hvordan vi kom frem til de ulike funnene. Dette handler i stor grad om dokumenter, opplysninger og muntlig informasjon som ble gjort tilgjengelige for oss. Som tidligere nevnt; kilder avler kilder, og informasjon fører til informasjon. Ett viktig prinsipp er å overbevise kildene om at du jobber grundig og seriøst. Hvis du lykkes med dette, skapes det tillit og dette fører igjen til at du får mer informasjon. Hadde vi strøket på de første testene, er det ikke sikkert det var blitt opprykk til neste "klassetrinn". I dette tilfellet skyldtes også tilfanget av opplysninger et langvarig kilde- og tillitsarbeid som strakte seg langt utover den perioden vi jobbet med korrupsjonssaken.

Vi satt etter hvert med dokumentasjon på en rekke forhold:

- *Konkrete pengeoverføringer mellom ulike tiltakshavere og den siktede kvinnen, med eksakt beløp og dato for overføringen.*
- *Konkrete pengeoverføringer mellom den den siktede kvinnen og hennes mannlige kollega, med eksakt beløp og dato for overføringen.*
- *Pengeoverføringer mellom tiltakshavere og den siktede mannen, med eksakt dato og beløp.*
- *Muntlige bekreftelser fra tiltakshavere som hadde betalt ut kontantbeløp til de to siktede.*
- *Vi sikret oss allerede før saken ble offentlig kjent, rettsboken fra fengslingsmøtet hvor den kvinnelige saksbehandleren ble varetektsfengslet. Her kom det også fram helt konkrete beløp som var gått mellom henne og ulike tiltakshavere.*

Ny delkonklusjon: Byggesaksbehandling i kommunen var til salgs, og vi kunne dokumentere det. De to saksbehandlerne jobbet i fellesskap. Det kunne se ut som at mannen skaffet i de fleste tilfellene kundene. Disse gjorde avtale om å kjøpe tjenester fra den kvinnelige overarkitekten. Hun drev på sin side et privat selskap og kunne tilby tegninger og tillatelser som enkelt ble sluset gjennom systemet. Det så også ut til at det var et system for delbetaling. Pengesporene viste at beløpene ble betalt i et tretrinnsløp; ved avtaleinngåelse, ved gitt rammetillatelse og ved ferdig, godkjent byggeprosjekt.

Spørsmålet var så; hvor mye av dette kunne vi publisere? Her var det en jobb å gjøre med å få på plass et så høyt presisjonsnivå som mulig. Vi måtte ha orden og tellekanter. Vi satte derfor flere forutsetninger for offentliggjøring av de ulike beløpene:

- *Vi måtte ha helt konkrete summer og tidspunkter for overføringen og utbetalinger slik at vi kunne sammenholde dette med når den enkeltes sak var behandlet i kommunens byggesaksavdeling.*
- *Når vi hadde de helt eksakte summene, kunne vi også konfrontere de involverte med disse. Dette førte igjen til at både advokater og tiltakshavere ble nødt til å bekrefte summene.*
- *Skriftlig materiale, både fra rettsapparatet og fra kilder knyttet til opprullingen av saken, var avgjørende for at vi gikk ut med de ulike beløpene.*

e) Fleksibilitet

Til slutt satt vi med et omfattende materiale knyttet til rundt 30 byggesaker. Dokumenter og opplysninger ble som sagt systematisert og lagt inn i tidslinjer, regneark og tabeller med krysshenvisninger som gjorde det lettere å holde oversikt. Disse oversiktene ble igjen et viktig verktøy i møte med de ulike kildene. Vi kunne lett finne fram og sjekke muntlige opplysninger påstander med den elektroniske informasjonen vi hadde katalogisert og lagret. Samtidig var en systematisering av materialet helt avgjørende for raskt å kunne orientere seg når nyhetssakene skulle produseres fortløpende.

Vi visste at på et tidspunkt måtte saken sprekke i mediene. Kommunens politikere og de ansatte på byggesaksavdelingen ville bli informert før eller siden. Samtidig visste vi at politiet planla pågripelser og ville fremme begjæringer om varetektsfengslinger. Dette ville brått gi saken en offentlig profil. Vi ønsket å være i forkant av dette. Gjennom det omtalte kildearbeidet, hadde vi opparbeidet oss gode kontakter rundt etterforskningen av saken. Men politiets etterforskere og kommunens granskere fulgte ikke vanlig arbeidstid. Mye av aktiviteten foregikk i skjul på kvelds- og nattestid for ikke å vekke for mye oppmerksomhet. Vi måtte derfor være klare til å rykke ut sent, tidlig og i helgene, for å få de beste bildebevisene. Dette førte til at vi kunne være i forkant på flere områder:

- *I skjul filmet og fotograferte vi politiets ransaking av kommunens kontorer en natt rett før saken sprakk.*
- *I skjul filmet og fotograferte vi pågripelsen av den siktede kvinnen.*
- *I skjul filmet og fotograferte vi ransakingen av den siktede kvinnens hjem og pågripelsen av søsteren hennes som forsøkte å fjerne bevis i straffesaken.*
- *I skjul filmet og fotograferte vi varetektsfengslingen av den siktede kvinnen.*
- *I skjul filmet og fotograferte vi tiltakshavere som ble bedt om å møte til avhør hos politiet helgen etter den første varetektsfengslingen.*
- *I skjul filmet og fotograferte vi pågripelsen av den siktede mannlige saksbehandleren.*
- *NRK kunne som eneste mediehus bringe et lengre intervju med tiltakshavere som fortalte åpent om sitt forhold til de siktede og hvordan de hadde samarbeidet med disse og hvordan de hadde betalt, både kontant og via bank.*
- *NRK kunne som eneste medium bringe bilder av en lang rekke eiendommer som var knyttet til korrupsjonssaken.*

d) Kilder, kildekritikk og etiske utfordringer

Vi forstod tidlig at denne saken ville by på flere presseetiske utfordringer. Som tidligere nevnt var faktakontroll, kildenes validitet og etterprøving av muntlige opplysninger en viktig del av arbeidet. Vi visste dessuten tidlig i prosessen hvem de to hovedmistenkte i saken var, og etter hvert fikk vi også full oversikt over de ulike involverte utbyggerne/tiltakshaverne. Dette ga oss flere forhold som måtte vurderes:

- *Redsel hos utbyggere/varslere.* Vi hadde en lang liste med naboer som hadde sendt inn klage på de ulike byggesakene. Det skulle vise seg å være vanskelig å få dem i tale med navn og bilde. Noe skyldtes redsel for utbyggerne. Flere naboer var tidligere blitt skjelt ut av hissige tiltakshavere på det mest ubehagelige. Andre var redd for prisfall på egen bolig ved fremtidig salg dersom de stod fram, mens noen ganske enkelt ikke ville vise at de bodde i et nabolag som var råttent. Utbyggerne var avvisende, av naturlige årsaker. Vi gikk hele runden og endte til slutt opp hos en nabo som ville la seg intervjuet anonymt og et eldre ektepar som ville

snakke. Sistnevnte var utbyggere som følte seg lurt. Vi valgte delvis å ta hensyn til naboenes ønske om anonymitet. Det vil si at vi publiserte aldri navn eller konkrete adresser uten avtale. Samtidig var det viktig for oss å vise fram de mest grelle eksemplene på ulovlig utbygging. Det er godt mulig at enkelte seere/lesere vil kunne kjenne igjen den enkelte bolig og ved en egeninnsats klare å resonnere seg fram til hvem som eide de ulovlige byggeprosjektene. Vi mener at denne formen for identifisering er såpass forsiktig at den er akseptabel sakens alvorlighet tatt i betraktning.

- *Identifisering.* Det var aldri aktuelt for NRK å identifisere de to hovedsiktete til tross for sakens alvorlighet. Andre medier vurderte dette annerledes. Men vi mente at det var uriktig å identifisere på et så tidlig stadium av en straffesak. Det skulle gå nærmere to år før skyldspørsmålet ville få en rettslig behandling (saken blir rettet først høsten 2017), og det var sider ved saken som fortsatt ikke var belyst. Like tungt veide hensynet til de to hovedmistenktes familier og nærmeste krets. Vi kartla familiesituasjonen deres og visste derfor at de to hadde flere utfordringer av privat karakter på hjemmebane, blant annet alvorlig sykdom. Hensynet til de ansatte i kommunen ble også vurdert. Flere der ønsket identifisering av hovedpersonene slik at man kunne fjerne mistanken mot en hel avdeling. Men vi fant at dette hensynet ikke veide tungt nok.
- *Sladding.* Vi visste også satt på et unikt bildemateriale. Dette ønsket vi naturlig nok å bruke dokumentarisk, både i nyhetsdekningen og i filmen. Derfor brukte vi mye tid på skikkelig sladding av identifiserende detaljer, ansikt, bilnummer, navn og initialer og andre identifiserende detaljer i dokumenter.
- *Farlige formuleringer.* I krimdekning kan konkluderende formuleringer være en felle. Uansett hvor mye vi visste og hvor godt kildemateriale vi hadde, var vi opptatt av å legge oss på en forsiktig språklig linje. Vi brukte bevisst begreper som "skal ha mottatt", "skal ha samarbeidet" og "er av politiet siktet for å ha".
- *Varaordføreren.* Vi visste tidlig at varaordførers familie var dypt innblandet i korrupsjonssaken, men det var ingen ting i vårt materiale som tydet på at han selv var involvert i noe ulovlig. Vi bestemte oss i første omgang for å ikke publisere noe om dette, da dette ville klistre ham til en sak han i prinsippet ikke hadde noen befattning med. Men da varaordføreren selv gikk til ordføreren og meldte seg inhabil i alt som hadde med korrupsjonssaken å gjøre, var dette selvsagt en nyhet. I motsetning til andre medier som meldte om dette, kunne vi kvalifisere hvorfor varaordføreren måtte melde seg inhabil. Vi satt på presis kunnskap om hvilke av familiemedlemmene som var involvert, hvor mange eiendommer det dreide seg om og hvilke økonomiske transaksjoner som hadde vært gjort mellom varaordførers familiemedlemmer og de siktede i saken. Varaordføreren har for øvrig under hele arbeidet hatt tilbud om å gi et grundig TV-intervju om hvordan han har opplevd prosessen, noe han har avslått.
- *Tilbakeholdenhet.* Vi valgte i likhet med saken om varaordføreren, i flere tilfeller å vente med publisering av nyhetssaker selv om vi satt på til dels oppsiktsvekkende og spektakulær informasjon, for eksempel om at det skulle ha vært overlevert cash/korrupsjonspenger inne i selve kommuneadministrasjonen. Dette gjorde vi til tross for at vi visste at andre redaksjoner både nasjonalt og lokalt, ville kunne komme oss i forkjøpet med enkeltdetaljer. For NRK var presisjonen på informasjonen, ønsket om å bruke så mange åpne kilder som mulig og anledningen til å fortelle hele bildet, avgjørende.
- *Innvandermiljøet.* Materialet vi satt på, viste tidlig at det var særlig ett miljø som stakk seg ut i denne saken. Av de rundt 30 byggesakene var langt de fleste knyttet til innvandermiljøet i Drammen. Spørsmålet var hvordan vi skulle løse dette i publiseringen. Ville en fokusering på denne gruppen føre til en form for stigmatisering, et slags "oss og dem - stempel"? Derrest:

Hva og hvem er egentlig innvanderne i byen? Vi kunne forårsake en svartelisting og mistenkeliggjøring av en uensartet gruppe innbyggere i en by hvor nærmere 25 prosent har innvandrerbakgrunn. Vi mente imidlertid at funnene var så markante og faktaene så entydige, at det ville være å underslå viktig informasjon å ikke publisere dette. Dessuten hadde den ene siktede saksbehandleren innvandrerbakgrunn. Han skulle ha brukt sin kunnskap om innvandremiljøet til å selge tilbudet om rask og smidig saksbehandling i byggesaker til nettopp denne gruppen. Vi valgte derfor å gå ut med opplysningene og vi brukte bevisst begrepet *"ikke-norsk etnisk opprinnelse"*. I ettertid har vi heller ikke fått noen negative reaksjoner på nyhetssakene om dette.

3.3 Publisering

Vi visste at saken ville sprekke mandag 18.januar. Denne dagen skulle både ansatte og politikere i kommunen informeres om saken og om at en ansatt var varetektsfengslet. Vi ba rådmannen stille til intervju søndag kveld. Politiet gjorde det samme. Dette gjorde at NRKs lyttere og nettbrukere mandag morgen kunne våkne til nyheten om at Drammen kommune stod midt oppe i en omfattende korrupsjonssak. De nærmeste ukene publiserte NRK over 30 ulike nyhetssaker på nett, en lang rekke nyhetssaker både på radio og TV, og en dokumentarfilm på NRK Brennpunkt om korrupsjonssaken i Drammen. Bjørn Olav Nordahl, som til daglig jobber i Brennpunkt, ble som nevnt frikjøpt av NRK Buskerud til å jobbe med korrupsjonssaken i researchperioden og opptaksperioden. Nordahl, som tidligere har jobbet i NRK Buskerud og er bosatt i lokalmiljøet, jobbet også fra Drammen da saken ble publisert og hadde hovedansvaret for deknningen av saken den første uka. NRK Buskerud har deretter fulgt opp med små og store nyhetssaker etter hvert som saken har utviklet seg. Tordis Gauteplass fra NRK Buskerud har vært hovedfotograf på saken og jobbet med Nordahl i ukene før publisering. Samtlige nettsaker er publisert på NRK Buskeruds plattform. Det gjelder også radio- og TV-saker. Det er også publisert saker på NRK Dagsnytt, Østafjells og Dagsrevyen med utgangspunkt i redaksjonen i Drammen. Noe av det unike bildematerialet vi satt på, ble brukt i den fortløpende nyhetsdekningen de første uka, men mye ble også spart. Dette ble brukt i en kort TV-dokumentar hvor Nordahl hadde ansvaret for region og Kjetil Solhøi klippingen. Denne ble produsert i kombinasjon med en lang dokumentarartikkel på nett. Begge deler ble publisert på NRK Buskeruds plattformer i tillegg til NRKs sentrale plattformer. Redaksjonsledelsen i NRK Buskerud hadde det overordnede ansvaret for de publisistiske vurderingene som ble gjort under hele arbeidet med saken. Brennpunkt-redaktør Odd Isungset hadde ansvaret for å følge opp tv-dokumentaren.

3.4 Sakene

I alt har NRK så langt laget 36 nyhetssaker på nett om korrupsjonen i Drammenkommune. Det er NRK Buskerud som har hatt ansvar for produksjon og publisering, men i en del tilfeller har vi også dratt nytte av de ressursene som finnes i NRK, blant annet Brennpunkt og Undersøkende nettredaksjon. Sånn sett er dette et eksempel på samarbeid på tvers av NRK-systemet. I tillegg har det jevnlig kommet en lang rekke radiosaker, nyhetsmeldinger og TV-saker etter hvert som saken har utviklet seg i løpet av året.

3.5 Etterspill

- 27 utbyggerne som skal ha betalt de korrupsjonssiktede saksbehandlerne i kommunen penger for å byggetillatelser, er siktet i saken. Økokrimavsnittet i Sør-Øst politidistrikt har oversendt de tre første av disse sakene til statsadvokaten for påtalemessig behandling. Deretter kommer de øvrige sakene mot utbyggerne forløpende fram mot sommeren. Politiet innstiller på fengselsstraffer, ikke bøter i disse.
- I slutten av januar 2017 legger Deloitte Advokatfirma fram rapporten om den eksterne granskningen av korrupsjonssaken i Drammen kommune. Kommunen har også et eget internt granskingsutvalg.
- Sakene mot de to byggesaksbehandlerne, som er siktet for å ha mottatt penger, er foreløpig ikke oversendt statsadvokaten for påtalemessig vurdering, men den ventes berammet til høsten.
- Søsteren til den kvinnelige saksbehandleren ble i sommer dømt til 90 dagers fengsel for å ha hjulpet med å fjerne bevis i en straffesak.

4. Vedlegg:

Vedlagt ligger det en liste med lenker til 26 utvalgte nyhetssaker på nett. Disse er forsøksvis lagt kronologisk slik saken utviklet seg. Det er også lagt ved en lenke til NRKs nettspiller hvor dokumentarfilmen "Under bordet" er tilgjengelig. Denne er også en del av det materialet som vi ønsker juryert. Det er også lagt ved lenke til en samleside med oversikt over saksuniverset.

5. Sted og dato.

Oslo/Drammen 09.01.2017

Tordis Gauteplass, Kjetil Solhøy og Bjørn Olav Nordahl